

บทคัดย่อ

เรื่อง ไทยอภัยกันทรวิชัย
 ผู้วิจัย ทวี กาโร และ จ่านงค์ กิตติสกล
 หน่วยงาน สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 ปีที่วิจัย 2542

ผลการวิจัยพบว่า ในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอภัยที่ยังใช้ชีวิตตามวัฒนธรรมไทยอยู่ 7 ชุมชน คือ บ้านท่าขอนยาง และบ้านวังหว้า ตำบลท่าขอนยาง บ้านหนองซอน บ้านส้มปล่อยและบ้านโนน ตำบลคันธารราษฎร์ บ้านน้ำใส ตำบลขามเฒ่าพัฒนา และบ้านดอนบ้านดง ตำบลนาสีนวน ทั้ง 7 ชุมชน มีจำนวนครัวเรือนรวม 1,029 ครัวเรือน มีประชากรรวม 4,709 คน

ปัจจัยสี่ในการครองชีพของชาวไทยอภัย เดิมทีมีเอกลักษณ์ของตนเอง ทั้งในเรื่องที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม อาหารการกิน และการบำบัดโรคภัยไข้เจ็บ แต่ได้ปรับเปลี่ยนตามกาลเวลา สถานการณ์และภาวะแวดล้อม ผสมกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมอีสานและวัฒนธรรมไทยสากล

บริบทของชีวิตของชาวไทยอภัยเป็นไปอย่างเรียบง่ายตามแบบสังคมเกษตรกรรม ทำนาเป็นอาชีพหลัก อาชีพเสริม ได้แก่ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และรับจ้าง อาชีพรับราชการและค้าขายมีน้อยมาก ฐานะความเป็นอยู่พอมีพอกิน แต่ถ้าพิจารณารายได้ที่เป็นตัวเงินจัดว่าส่วนใหญ่ค่อนข้างยากจน ชาวไทยอภัยมีนิสัยสันทัดทุกครอบครัว

ชนบประเพณีของชาวไทยอภัยสอดคล้องกับยึดถือสองคลองสี่ของสังคมอีสาน แม้รายละเอียดในการปฏิบัติก็แตกต่างกันไม่มาก พิธีกรรมส่วนมากผูกพันกับความเชื่อเรื่องผี ชาวไทยอภัยนับถือผีหลายประเภท และเคร่งครัดต่อผีปอบหรือผีบรรพบุรุษมาก ในรอบปีมีประเพณีเลี้ยงผีหลายครั้ง แต่ชาวไทยอภัยก็เลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง งานเทศกาลหรืองานประเพณีต่างๆผูกพันกับวัดและพระสงฆ์อย่างแนบแน่น ตั้งตนอยู่ในศีลธรรมอันดี วันสำคัญทางพุทธศาสนาชาวไทยอภัยต่างรู้สึกสดชื่นแจ่มใสที่ได้เข้าวัดทำบุญ

ครอบครัวของชาวไทยอภัยเป็นครอบครัวระบบพ่อเดี่ยวแม่เดี่ยวและเป็นครอบครัวขยาย นับถือความอาวุโส ผู้สูงอายุเป็นปูชนียบุคคลของลูกหลานและชุมชน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวไทยอภัยมีทั้งด้านกายภาพและคุณภาพ มีพัฒนาการเกี่ยวข้องกับเรื่องปัจจัยสี่ในการครองชีพ การสาธารณสุขมูลฐาน การศึกษา และการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง เป็นการพัฒนาในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป แม้ว่าสังคมไทยอภัยส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท แต่ชาวไทยอภัยรุ่นใหม่มีค่านิยมตามอย่างสังคมเมืองโดยเฉพาะด้านวัตถุนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นิยมใช้เครื่องบริภัณฑ์สมัยใหม่ในครัวเรือนกันเป็นอย่างมากซึ่งสวนทางกับภาวะเศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้เกิดหนี้สินตามมา

เรื่องที่น่าสนใจอีกเรื่องสำหรับชาวไทยอภัยนอกจากชนบประเพณีต่างๆแล้ว ก็คือ การมีภาษาของตนเอง ภาษาอภัยเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยอภัย

Abstract

Title : A Way of Life of Tai-Yor in Amphoe Kantharawichai,
Mahasarakham

Researcher : Thawee Thawaroe and Chamnong Kitisakol

Office : The Research Institute of Northeastern Art and Culture,
Mahasarakham University

Year : 1999

The Following are the research results.

In Amphoe Kantharawichai, Mahasarakham province there are seven communities of Tai-Yor ethnic group living their lives in Tai-Yor culture. These communities include: Ban Thakhonyang and Ban Wangwa in Tambon Thakhonyang; Ban Nongkhon, Ban Somploy, and Ban Non in Tambon Khanthanrat; Ban Namsai in Tambon Khamthaophattana; and Ban Donkantong in Tambon Nasinuan. In all these seven communities there are 1,029 households with a total of 4,709 people.

As for the four necessities of life for the Tai-Yor, formerly they had their own identities concerning dwellings, clothings, foods and eating habit, and illness treatments. However, these things have been adjusted according to the time, situations and circumstances. And these peoples are in acculturation with Isan culture and popular Thai culture.

The life context of the Tai-Yor goes on simply as found in any agriculture society. Rice farming is their chief occupation. Their supplementary occupations include growing plants, raising animals, and being hired. There are very few Tai-Yor people who serve as government officials or work as merchants. Their status of being is sustentive. But if monetary incomes are considered, most of these people would be regarded as rather poor. Almost every Tai-Yor household is in debt.

Customs and traditions of the Tai-Yor are in accordance with "hitsipsong - klongsipsi" of Isan society. [hitsipsong means traditions to observe in each of the twelve luna months of the year; klongsipsi means conventions or customs for each of pairs of related persons to practise or treat each other for social behavior control such as father to son, husband to wife, ruler to rulee, etc. and vice versa, with 14 conventions altogether]. The details of practices are slightly different. Most rituals

are bound firmly to beliefs in spirits. The Tai-Yor people believe in various different types of spirits and they are very strict to treat the 'phiputa' [their ancestors' spirits]. There are very many times to hold the ritual of offering food to the spirits every year. Even so, the Tai-Yor people have very strong faith in Buddhism. Festivals and traditional merit-making ceremonies are tightly tied to 'wat' [monastery] and monks. The people in this group behave themselves under the moral principles. On important Buddhist days all the Tai-Yor people feel fresh and happy to go to 'wat' and make merits.

The Tai-Yor families are in the monogamy system and they are extended families. The people respect seniority and the elderly are persons of worship for children, grand-children and community.

In development of quality of life the Tai-Yor have both physical and qualitative development. The people develop factors for making their livings, minimum public health, education, and receiving information about the country. This is a kind of gradual development. Although most Tai-Yor society is a rural one, the Tai-Yor people in a modern generation have their values following the urban society, particularly materialism which has been increasing rapidly. They are in a great favor of newly modern facilities in their households which is against their economic conditions in all families. This can cause debts to follow.

What the Tai-Yor people should be proud of, besides their customs and traditions, is that they have their own language. The Tai-Yor language is outstanding culture and is regarded as an identity of the Tai-Yor ethnic group.